

Agriculturae deinde studium ac vitam rusticam laudans, Roscium refert dictum esse patris praediis assidue industrieque colendis patrem in urbe morantem ipsum maxime delectavisse. Per ironiam igitur peragit:

- 52 Odium igitur ācerrimum patris in fīlium ex hōc, opīnor, ostenditur, Erucī, quod hunc rūrī esse patiēbātur. Numquid est aliud ? ‘Immō vērō’, inquit, ‘est ; nam istum exhērēdāre in animō habēbat.’ Audiō ; nunc dīcis aliquid, quod ad rem pertineat ; nam illa, opīnor, tū quoque concēdis levia esse atque inepta : ‘Convīvia cum patre nōn inībat.’ Quippe quī nē in oppidum quidem, nisi perrārō, venīret. ‘Domum suam istum nōn ferē quisquam
- XIX 53 vocābat.’ Nec mīrum, quī neque in urbe vīveret, neque revocātūrus esset. Vērū haec tū quoque intellegis esse nūgātōria ; illud, quod coepimus, videāmus, quō certius argūmentum odiī reperīrī nūllō modō potest. ‘Exhērēdāre pater fīlium cōgitābat.’ Mittō quaerere, quā dē causā ; quaerō, quī sciās ; tametsī tē dīcere atque ēnumerāre causās omnēs oportēbat, et id erat certī accūsātōris officium, quī tantī sceleris argueret, explicāre omnia vitia ac peccāta fīliī, quibus incēnsus parēns potuerit animum inducere, ut nātūram ipsam vinceret, ut amōrem illum penitus īnsitum ēiceret ex animō, ut dēnique patrem esse sēsē oblīvīscerētur ; quae sine magnīs huiusce
- 54 peccātīs accidere potuisse nōn arbitror. Vērū concēdō tibi, ut ea praetereās, quae, cum tacēs, nūlla esse concēdis ; illud quidem ‘voluisse exhērēdāre’ certē tū plānum facere dēbēs. Quid ergō affers, quārē id factum putēmus ? Vērē nihil potes dīcere ; finge aliquid saltem commodē, ut nē plānē videāris id facere, quod apertē facis, huius miserī fortūnīs et hōrum virōrum tālium dīgnitātī illūdere. ‘Exhērēdāre fīlium voluit.’ Quam ob causam ? ‘Nesciō.’ Exhērēdāvitne ? ‘Nōn.’ Quis prohibuit ? ‘Cōgitābat.’ Cōgitābat ? Cuī dīxit ? ‘Nēminī.’ Quid est aliud iūdiciō ac lēgibus ac māiestāte vestrā abūtī ad quaestum atque ad libīdinem, nisi hōc modō accūsāre atque id obicere, quod plānum facere nōn modo nōn possīs, vērū nē cōnēris quidem ?